

SZEGED

Hirdetési árak: Félhasábon 1 mm. 50, egy hasábon 100, másfél hasábon 150 K. Szövegközti 25 százalékkal drágább. Apróhirdetés 100, kövér betűvel 200 K. Szövegközti közlemények soronként 800 K. Nyitlár, családi értesítés 1600 K. Többeszi feladásnál árendmény

IV. évfolyam.

Szeged, 1923 október 31, SZERDA.

248-ik szám.

Építkezés Szegeden.

Mikor a háború kitört, a kormány egy szerencsétlen intézkedéssel elrendelte a középítkezések beszüntetését. Akkor még abban a naiv hitben ringatta magát mindenki, hogy a hadbavonult százvezredek idehaza lesznek, mire a levelek lehullanak. Ha vége lesz a rövid háborúnak, megindulhat ismét ország-szerle a termelő munka. Akkor maradt félbe Szegeden a fogadalmi templom építése, amelyet kilenc esztendő elteltével lehetett csak nagy ügyel-bajjal újra kezdeni. A hatóságok példáját követték akkoriban a megriadt magánosok is; az építkezési tevékenység nagyjából és egészében megszűnt. A háborúval kapcsolatos munkák, egyes hadfelszerelési üzemek kibővítése ugyanis nem sorozható a rendes építkezési tevékenység kategóriájába.

Mióta a háború megszűnt és a forradalmi mozgalmak elűltek, állandóan napirenden van az építkezés kérdése. Cikkekben, ankétokon százan meg százan rámutattak az építkezési pangás vészes következményeire. Lakásokban az évi rendes termelés elmaradt, az összes városokban lakásinség állott elő, amit még fokozott a vidéki lakosságnak a városokba való tördulása. Új családok nem tudnak otthon alapítani. Az elszakított területek menekültjei csak nyomorúságos szükség-lakásokban tudnak elhelyezkedni. Sokan még ma is vagonokat tartanak lefoglalva és elvonják a vasutól a forgalom lebonyolításához szükséges eszközöket. A kormány nem meri a lakásforgalmat felszabadítani, mert attól tart, hogy családok ezrei az utcára kerülnek. Az ipari pangás nagyrészt az építkezések szűntetésével van összefüggésben. Nem lévén elegendő építkezés, a tanult építőmunkások áteszivarognak a szomszédos országokba és attól kell tartani, hogy az építkezések megindulása esetén nem lesznek tanult építőmunkások és palléro, akiket munkába lehetne állítani.

Az építkezésektől való tartózkodásnak az oka eleinte az volt, hogy senki sem merte pénzét építkezésbe befektetni. Csábítóbbnak látszott a gyors kamatoztatás, mint az állandó objektumok emelése. A valóság azonban rácsafolt az aggodalmaskodókra. A korona elértéktelenedése folytán eddig még minden befektetés, melynek nyomán épületek emelkedtek, jó üzletnek bizonyult. Proféciák nem vagyunk, de ez a helyzet alkalmasint még ma sem változott. Ma azonban egy másik oka van az építkezésektől való tartózkodástól. A költségek annyira emelkedtek, hogy magánosok nem tudják előteremteni a szükséges összegeket. Mint rendszeren történni szokott, mikor nagyon megnövekszik a papírpénz mennyisége, pénzhány mutatkozik az egész vonalon.

Néhány hónappal ezelőtt a kormány kényszerítő rendszabályokkal akarta az építkezések megindítását kioroszakolni. A megindult tárgyalások során kiderült, hogy a kényszerítéstől eredményt várni nem lehet; viszont a nagy fővárosi érdekképviseletek hajlandóságot mutatnak, hogy tagjaikat rábíják az építkezésre, ha a kormány nem vonja meg tőlük támogatását. Így jött létre a lakásépítés előmozdításáról szóló 1923. évi XXXIV. t. c., amelynek alapján az építők igen kedvező feltételek mellett 60 százalékos kölcsönt, új házaikra harminc éves adómentességet és kincstári haszonrészesezés alóli mentességet kaphatnak, a befektetett összeget pedig öt év alatt mérlegükből adómentesen leírhatják. E kedvezményekben mindenki részesedhetik, aki nem üzérkedési célból épít és a kölcsönösszeg ellenében megfelelő garanciát tud nyújtani.

Szociális, ipari és általános közgazdasági szempontból a legnagyobb fontosságú volna, hogy ezen az alapon az építkezési tevékenység Szegeden is meginduljon. Amióta a törvény végrehajtási utasítása megjelent, Szegeden is a

legvalószínűbb tervek röpködnek a levegőben. E terveknek azonban részint igazi magjuk nincsen, részint pedig azok, akik az építés gondolatával foglalkoznak, nem tudják, hogy hol fogják meg az ügyet. Ez indította a kereskedelmi és iparkamarát arra, hogy az érdeklődőket szerdán délelőtti értekezletre hívja össze és a felemelt terveket, javaslatokat egységes mederbe

terelje.

Szegeden, mióta határváros lett, állandó a panasz, hogy gazdasági és ipari élete visszafejlődőben van. Most alkalom nyílik arra, hogy a kormány támogatásának kihasználásával elevenséget vigyenek bele a gazdasági élet vérkeringésébe. Olyan alkalom ez, amelyet Szeged érdekében nem szabad elszalasztani.

Benes a magyar kölcsönről.

(A Szeged budapesti tudósítójától.) A cseh nemzetgyűlés őszi ülésének keddi első ülésén Benes cseh külügyminiszter nagy beszédet mondott, amelyben hosszasan foglalkozott a magyar kölcsönrel általában a kisántantnak Magyarországhoz való viszonyával. Elmondta, hogy a magyar kölcsön első lépés volna az ország rekonsztrukciója felé. Foglalkozott a kölcsön, illetőleg a jóvátételi zálogjogok felfüggesztésének kérdésével a kisántant a sinajai konferencián. Sinajában, mondotta Benes, a kisántant államai Magyarországgal szemben új politikában egyeztek meg: a rekonstrukció és az együttműködés politikájában, mindenesetre azzal az előfeltétellel, hogy Magyarország belső viszonyai megengedjék ilyen politika végrehajtását.

A kisántant a magyar nemzeti vagyon bizonyos részére szóló zálogjog megszüntetése fejében Magyarország részéről garanciákat követelt; nevezetesen: pénzügyi ellenőrzést a kölcsönpénzzel való visszaélés megakadályozására; garanciákat követelt, hogy Magyarország ezután szomszédaival szemben lojális és békés politikát folytasson. Követelte a leszerelés végleges megoldását. A sinajai egyezmény alapján azidőn Genfben Bethlen gróf miniszterelnökkel megegyezés jött létre. Szomszédok vagyunk mondotta, Benes, akik jelentékeny mértékben egymásra vagyunk utalva. Ennek előfeltétele azonban, hogy Magyarország véglegesen elhagyja eddigi politikájának elveit és rendszerét és szomszédaival szemben a békeszerződés és valamennyi egyéb kötelezettsége lojális teljesítésének álláspontjára

helyezkedjék. Nem akarjuk megáldozatlanságot, mi tisztességes és lojális kiegyezést akarunk a múlttal és jövőre tisztességes kölcsönös eljárást biztosítani.

Hangsúlyozzuk ezúttal, anélkül, hogy Magyarország belügyeibe avatkoznánk, hogy Magyarországon meg kell érteni, hogy a szomszédokhoz való jó viszonyt azzal lehet biztosítani, ha otthon a demokratikus ellenzékeket is érvényesíteni engedik, különösen az emigrációt is. Ha mi erre figyelmeztetünk, úgy ez csak a közünk és Magyarország közötti végleges jó viszony érdekében történik.

Incidens Benes beszéde alatt.

A cseh parlament mai ülésének megnyitása-kor a karzat közönsége között riadalom támadt. Két karzati látogató a padok között a mellvédig nyomult előre, fenyegető magatartással és tót nyelven hangos szitkokkal illette a koalíciót. „A kormány mondjon le”. „A Felvidék követeli az autonómiát. Erről tárgyaljanak!” kiáltották ismétlenül. A rendezavarokat azonnal detektívek vették körül. Kivezetésük közben a tót himnuszot énekelték. Igazoltatásuk során kiderült, hogy pozsonyvidéki tót néppártiak. A nyugalom helyreálltával, amikor Benes külügyminiszter elmondta exorzéját a közte és Bethlen gr. miniszterelnök között Genfben lefolyt tárgyalásokról beszélve kifejtette Magyarország megsegítésének szükségességét, a csehszlovák szociáldemokrata pártból közbekiállottak: „A Bethlen-kormány távozzék!” A közbekiállítás láthatólag kelemetlenül érintette a külügyminisztert, akit beszéde végén a koalíció zajos tapsal ünnepele.

Nagy Emil igazságügyminiszter lemondott.

A nemzetgyűlés viharos ülése alatt, Szilágyi beszéde folyamán olyan incidens játszódott le, amelynek következménye, ha csak átmenetileg is, részleges kormányválság lesz.

Szilágyi ugyanis beszédében éles kritikával illette a pénzügyi kormányzatot és közben Utain Ferenc Nagy Emilre célozva közbekiállt: Az igazságügyminiszter is egyetért e tekintetben Szilágyival! Nagy Emil, midőn Utain aposztrofálását hallotta, fejével igent intett. Bessenyei Zénő nemzetgyűlési képviselő erre Nagy Emil felé fordulva kifogásolta, hogy az igazságügyminiszter a pénzügyi politikáról ilyen módon nyilatkozott, majd pedig elhagyva az üléstermet, a folyosón peritaktálta a kérdést. Nagy Emil később maga is kiment a folyosóra és ott többek jelenlétében beszélgetett Bessenyeivel a kérdésről s annak a szándékának adott kifejezést, hogy a történetek következtében tárcájáról lemond. Daruvdry külügyminiszter és Almássy László nyomban értekezésbe léptek vele és kérték, hogy álljon el szándékától. Röviddel ezután Nagy Emil bement a parlamentben lévő igazságügyminiszteri szobába, ahol az alábbi levelet írta Bethlen miniszterelnöknek:

„A nemzetgyűlés mai ülésén Szilágyi Lajos képviselő ur a pénzügyi politikát kifogásolta és közben hátam mögött valaki tréfás hangon az én hasonló gondolkodásomra utalt, amire én ugyancsak tréfás igent intettem a fejemmel. Ezen egyik legbensőbb és tiszteletreméltóbb barátom annyira felháborodott, hogy még az üléstermet is elhagyta. Miután az én irányban

való felfogásom közismert és én azt mindig kifejezem, nem tartom indokoltnak barátom felháborodását tréfás fejbólintásom miatt. Mindazonáltal az incidens megérlette bennem azt a meggyőződést, hogy a pénzügyi politika terén táplált felfogásom miniszteri állásomban állandóan feszélyezett helyzetben tart, igazságügyminiszteri állásomról lemondok.”

Az igazságügyminiszter a levelet megcímmezve, maga vitte át Bethlen miniszterelnök szobájába, majd pedig az ülésterembe ment. Beléptek a székfőbóldali képviselők zajosan tüntettek az igazságügyminiszter mellett. Nagy Emil azonban látható felindulással, kezével elhárító mozdulattal tett és elfoglalta a helyét. A miniszterelnök igyekezni fog eliminálni a felmerült ellentéteket és Nagy Emil maradására fogja bírni. Lehetséges tehát, hogy Nagy Emil előreláthatólag engedni fog a miniszterelnök felfogásának és tárcáját továbbra is megtartja.

A népszövetségi delegáció Budapesten.

Mandoux, a népszövetségi titkárság politikai osztályának tagja, továbbá miss Howard a főtitkárság igazgatója és Johnsten titkár, továbbá sir Erick Drummond fogadására megjelent Ambrózy Lajos rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a külügyminisztérium vezetésével bárcházi Bárczy István helyettes államtitkár a miniszterelnök képviseletében, továbbá dr. Rosthy Ferenc külügyminiszteri attasé, ezenkívül jelen volt még Balfour angol követségi attasé, aki sir Erick Drummond unokatestvére.